

ORANJE-FASCISTEN

Van de verzameling halve en hele fascistische partijen die in 1933 aan de verkiezingen voor de Tweede Kamer deelnam, was de lijst van de **Oranje-Fascisten** veruit de kleinste en meest onbeduidende. Deze lijst, waarop slechts de namen van J.G.A. van Zijst en H.M. Kempenaar vermeld stonden, kwam niet verder dan een luttele 261 stemmen (0.007%), behaald in de kieskringen Utrecht en Arnhem.

Uit de schaarse gegevens die over deze tweemanspartij zijn gevonden, valt op te maken dat de lijst van de Oranje-Fascisten het product is van een van de vele ordinaire ruzies, die het fascistische milieu kenmerkten. De voornaamste bron vormt een ingezonden brief uit de *Amersfoortsche Courant* van de hand van de belangrijkste Oranje-Fascist, J.G.A. van Zijst. Uit deze kort na de verkiezingen geschreven brief blijkt dat de Oranje-Fascisten voortkwamen uit de door Adalbert Smit en Alfred Haighton geleide **Nationaal-Socialistische Nederlandsche Arbeiders Partij** (NSNAP), een sterk antisemitische beweging rondom het blad *De Bezem*. Volgens Van Zijst deden de Oranje-Fascisten oorspronkelijk aan de verkiezingen mee namens de NSNAP om concurrent Jan Baars van de **Algemeene Nederlandsche Fascisten Bond** (ANFB) stemmen af te snoepen. Het NSNAP-bestuur zou echter op het laatste moment de steun aan Van Zijst hebben ingetrokken, om hem vervolgens op alle mogelijke manieren tegen te werken. Daarbij zouden de NSNAP'ers hem zelfs met ontvoering hebben bedreigd, aldus Van Zijst. De voorman van de Oranje-Fascisten zag zich gedwongen onder te duiken en van de geplande campagne kwam niets meer terecht.

In de brief onderstreepte Van Zijst dat hij niets meer te maken wenste te hebben 'met de stinkende mesthoop van leugen, bedrog, chantage, misleiding, kwade trouw, onbetrouwbaarheid, en misdrijf, die in Nederland, en vooral bij de Bezem, voor Fascisme doorgaat.' Van Zijst hield zich evenwel niet aan zijn woord, want korte tijd later treffen we hem aan bij de ANFB en de Corporatieve Concentratie. Overigens luidde het commentaar van de NSNAP op het gebeuren dat Van Zijst als lid was geroyeerd vanwege 'handelingen, die in strijd waren met de discipline in een goede organisatie.'